

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 112/2012-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., a. s., P., zastúpenej advokátkou JUDr. M. J., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Cob 58/2011-228, č. k. 7 Cob 59/2011-228 a č. k. 7 Cob 60/2011-228 zo 14. decembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2012 doručená sťažnosť spoločnosti P., a. s., P., (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Cob 58/2011-228, č. k. 7 Cob 59/2011-228 a č. k. 7 Cob 60/2011-228 zo 14. decembra 2011 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie“), ktorou sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„Základné práva sťažovateľa, spoločnosti P., na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd Rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 17 Cob/58, 59, 60/2011 zo dňa 14. 12. 2011 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17 Cob/58, 59, 60/2011 zo dňa 14. 12. 2011 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastupovania vo výške 722,34 € na účet právnej zástupkyne, JUDr. M. J., advokátky, P., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ako z podanej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, sťažovateľ bol ako žalovaný účastníkom konania vedeného Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 21 Cb 192/2008, v ktorom sa spoločnosť R., a. s. (ďalej len „žalobca“) ako žalobca, domáhala proti sťažovateľovi zaplata 18 777,54 € s príslušenstvom. Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že na základe zmluvy o dielo uzatvorenej medzi účastníkmi konania a to žalobcom ako zhotoviteľom a sťažovateľom ako objednávateľom 21. augusta 2011 a dodatkov k nej na realizáciu stavby vodovod D. a kanalizácia D. (ďalej len „zmluva o dielo“) vyfakturoval sťažovateľovi faktúrou č. 20045050 splatnou 3. novembra 2004 sumu 3 416 384,20 Sk, z ktorej sťažovateľ zaplatil sumu 2 850 692,10 Sk. Nezaplatená (napriek odovzdaniu diela investorovi) ostala suma, ktorá bola predmetom konania pred okresným súdom, na zaplata ktorej žalobca sťažovateľa neúspešne opakovane vyzýval. Sťažovateľ sa v konaní bránil tým, že mal právo na pozastavenie úhrad vo výške 10 % celkových nákladov do ukončenia diela. Neboli vykonané tlakové skúšky, sťažovateľovi neboli doložené doklady o kvalite výrobkov a materiálov použitých na stavbe, revízne správy a stavebný denník (žalobca ich odovzdal investorovi). Žalobca si nesplnil zmluvné záväzky voči sťažovateľovi a žalovaná suma mu neprislúcha – dielo nebolo riadne

odovzdané. Sťažovateľ preto tvrdil, že má nárok na zádržné vo výške 10 % ceny diela podľa zmluvy o dielo. Poukázal aj na to, že reklamoval vady diela u žalobcu listom z 30. augusta 2007, v dôsledku čoho má právo nezaplatiť žalobcovi sumu v rozsahu vadného plnenia.

Okresný súd rozsudkom č. k. 21 Cb 192/2008-196 zo 14. októbra 2010 žalobe v celom rozsahu vyhovel a zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi sumu 18 777,54 € s úrokom z omeškania 7,87 % ročne od 1. júla 2007 do zaplatenia s tým, že o náhrade trov konania bude rozhodnuté osobitným uznesením. Okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľ nesplnil svoju povinnosť zo zmluvy o dielo, keď nezaplatil žalobcovi časť ceny diela, ktorá je predmetom konania. Jeho obrana založená na tvrdení o riadnom neodovzdaní diela a práve zadržať ako pozastávku 10 % z celkových nákladov diela neobstojí; toto právo sťažovateľovi nevzniklo.

Uznesením č. k. 21 Cb 192/2008-211 z 22. marca 2011 rozhodol okresný súd o náhrade trov konania medzi účastníkmi tak, že sťažovateľa zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 4 166,20 € a uznesením č. k. 21 Cb 192/2008-213 z 29. apríla 2011 zaviazal sťažovateľa nahradiť štátu trovy 6,68 € na účet okresného súdu (vyplatené svedočné).

Sťažovateľ v podanom odvolaní proti tomuto rozsudku navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol, resp. zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prvostupňový súd podľa jeho názoru vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a z toho vyvodil nesprávny právny záver, ak žalobe vyhovel.

Krajský súd rozsudkom č. k. 7 Cob 58/2011-228, č. k. 7 Cob 59/2011-228 a č. k. 7 Cob 60/2011-228 zo 14. decembra 2011 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s oboma uzneseniami potvrdil a zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania 532,67 €.

Rozsudok krajského súdu č. k. 7 Cob 58/2011-228, č. k. 7 Cob 59/2011-228 a č. k. 7 Cob 60/2011-228 zo 14. decembra 2011 bol sťažovateľovi doručený 20. januára 2012.

Sťažovateľ sťažnosť na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Cob 58/2011-228, č. k. 7 Cob 59/2011-228 a č. k. 7 Cob 60/2011-228 zo 14. decembra 2011 odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie je nedostatočne

odôvodnené, nedáva odpoveď na všetky pre vec významné otázky nastolené sťažovateľom v priebehu konania. Všeobecné súdy považovali faktúru č. 2004050 za priebežnú, a nie konečnú, napriek tomu, že za konečnú ju považoval aj žalobca, ktorého štatutárny zástupca potvrdil, že dielo bolo dokončené v roku 2004, keď bola vystavená aj posledná faktúra; obdobne žalobca v liste zo 7. septembra 2007 argumentuje tým, že vystavil konečnú faktúru. Dielo bolo, čo sa týka stavebných prác, ukončené; žalobca o ich ukončení informoval sťažovateľa listom z 24. mája 2007. Napriek tomu žalobca nepreukázal vykonanie potrebných skúšok, resp. ich úspešnosť. Predložené protokoly boli antidatované v záujme Obce D., aby neprišla o dotácie. Odvolací súd nekriticky prevzal závery okresného súdu odporujúce skutkovému stavu a s týmito sa napriek logickým rozporom a odvolaniu sťažovateľa nevyporiadal. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že nie je pre vec relevantné, či Obec D. plnila sťažovateľovi v celom rozsahu za vykonané práce — vzťah sťažovateľa a žalobcu sa riadil zmluvou o dielo uzatvorenou medzi nimi. Žalobca sťažovateľovi stavbu neodovzdal, hoci ho na to sťažovateľ vyzýval. Žalobca nebol oprávnený odovzdať dielo priamo investorovi, pretože zmluvný vzťah mal so sťažovateľom. Všeobecné súdy sa s týmito námietkami sťažovateľa nevysporiadali, a tým porušili jeho právo na súdnu ochranu. Všeobecné súdy sú pri hodnotení vykonaných dôkazov viazané skutkovým stavom veci, je neprípustný neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostrannému záveru, ako to urobili všeobecné súdy vo veci sťažovateľa.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Cob 58/2011-228, č. k. 7 Cob 59/2011-228 a č. k. 7 Cob 60/2011-228 zo 14. decembra 2011 tým, že tento je nedostatočne odôvodnený a je založený na nesprávnom vyhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania.

Krajský súd rozsudok č. k. 7 Cob 58/2011-228, č. k. 7 Cob 59/2011-228 a č. k. 7 Cob 60/2011-228 zo 14. decembra 2011 (v časti potvrdzujúcej rozsudok prvostupňového súdu) odôvodnil takto:

„Pri preskúvaní odvolaním napadnutej časti rozsudku, napadnutých uznesení, ako aj konania, ktoré predchádzali rozhodnutiam, bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podaných odvolaniach. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O. s. p.) Po takomto preskúmaní konania, ktoré prechádzalo vydaniu napadnutých rozhodnutí, dospel odvolací súd k záveru, že odvolania žalovaného nie sú opodstatnené. V preskúvanej veci bola uzatvorená zmluva o dielo medzi žalobcom a žalovaným. Zmluva bola uzavretá aj medzi investorom a žalovaným, t. j. Obcou D. spoločnosťou P., a. s.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že obec ako hlavný investor, nebol v priamom zmluvnom vzťahu so spoločnosťou R., s. r. o., ale mal uzavretý zmluvný vzťah so spoločnosťou P., a. s. Realizácia zmluvy o dielo, t. j. realizácia prác, sa vykonávala priebežne, tieto práce boli kontrolované a odsúhlasované stavebným dozorum, ktorý zastupoval Obec D. Stavebnému dozoru zo strany spoločnosti P., a. s. boli predkladané súpisy vykonaných prác, ktoré sa odkontrolovali, odsúhlasili a po potvrdení tieto súpisy tvorili prílohu faktúry a takto boli predkladané faktúry so súpismi prác na preplatenie obci. Faktúry boli priebežne vystavované raz mesačne. Všetky faktúry, ktoré boli vystavené za vykonané práce, boli zo strany obce žalovanému zaplatené.

Ďalej z vykonaného dokazovania vyplýva, že zmluva o dielo ako celok, nebola splnená z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na strane hlavného investora, t. j. Obce D. Uzavretá zmluva o dielo sa menila dodatkami ku zmluve a tieto dodatky sa uzatvárali podľa toho, aký obnos finančných prostriedkov obec získala. Objem prác

v príslušnom roku bol závislý od pridelených finančných prostriedkov, ktoré sa obci prideľovali buď zo štátnych prostriedkov, alebo z iných fondov. Keďže Obec D. nedostala finančnú podporu z fondov a nemala dostatok finančných prostriedkov na to, aby zrealizovala celý investičný zámer, dielo bolo zrealizované len v rozsahu reálnych možností a v tomto rozsahu bolo aj odovzdané. Bolo odovzdané obci bez účasti žalovaného. Z takto vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa, ako aj po vyhodnotení dôkazov súdom prvého stupňa odvolací súd má za to, že neuhradená faktúra nie je konečnou faktúrou, ale priebežnou faktúrou. Odvolací dôvod žalovaného, že ide o konečnú faktúru, nie je opodstatnený. Ak by došlo ku uskutočneniu alebo zhotoveniu celého diela podľa projektovej dokumentácie, t. j., ak by bola naplnená celá zmluva o dielo, v tomto prípade by išlo o odovzdanie diela ako celku. Z obsahu spisu, ako aj z hodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa vyplýva, že zmluva o dielo bola uzavretá, avšak táto zmluva o dielo bola menená dodatkami v závislosti od získania finančných prostriedkov, ktoré v skutočnosti investor obdržal. Z tohto dôvodu odvolací súd sa stotožňuje s vyhodnotením dôkazov súdom prvého stupňa, že napadnutá faktúra nie je konečnou faktúrou, je to priebežná faktúra, nedošlo k zhotoveniu diela ako celku podľa projektovej dokumentácie, a to z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Všetky práce, ktoré boli vykonané žalobcom pre žalovaného, žalovanému investor, t. j. Obec D. zaplatil, avšak tieto finančné prostriedky neboli poukázané skutočnému zhotoviteľovi diela, t. j. žalobcovi a z tohto dôvodu odvolací súd konštatuje, že odvolacie dôvody zo strany žalovaného nie sú dôvodné. Pokiaľ zo strany žalovaného sa tvrdí, že neboli vykonané všetky navrhnuté dôkazy, toto tvrdenie neobstoí, pred súdom prvého stupňa boli vykonané všetky navrhnuté dôkazy, o čom svedčí aj poučenie podľa ustanovenia § 120 ods. 4 O. s. p. Taktiež odvolací dôvod, že dielo trpí vadou, nebol preukázaný. Naopak bolo preukázané, že vada, ktorá vznikla na plášti čističky, bola odstránená. Z tohto dôvodu je preukázané, že žalobca vyfakturoval iba práce, ktoré na diele vykonal, tieto práce boli zo strany žalovaného prevzaté a boli prevzaté aj zo strany investora, boli zaplatené investorom žalovanému, avšak neboli zaplatené žalobcovi.

Z tohto dôvodu odvolací súd má za to, že došlo k porušeniu zmluvy o dielo ohľadom zaplatenia ceny za dielo podľa § 546 ods. 1 Obchodného zákonníka zo strany žalovaného.

S poukazom na uvedené odvolací súd potvrdzuje rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny.“

Ústavný súd judikoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia rozsudku krajského súdu dospel vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa o tom, že krajský súd dostatočne neodôvodnil svoje rozhodnutie, k záveru, že táto argumentácia v sťažnosti neobstojí. Krajský súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľ v odvolaní nastolil. Vysvetlil, z akého dôvodu dospel k záveru o tom, že povinnosť sťažovateľa plniť žalobcovi existuje, a z akých dôvodov neobstojí sťažovateľova obrana uplatnená v konaní. Krajský súd neponechal bez povšimnutia odvolacie argumenty sťažovateľa, ktoré majú pre vec podstatný význam. Odôvodnenie jeho rozhodnutia preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

Sťažovateľ vo vzťahu k rozsudku krajského súdu ďalej tvrdil, že tento je založený na nesprávnom vyhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, keď podľa názoru sťažovateľa v konaní bolo najmä preukázané, že žalovaná faktúra bola faktúrou konečnou a žalobca si nesplnil povinnosť dielo riadne odovzdať.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Okresný súd aj krajský súd vo svojich rozhodnutiach dodatočne odôvodnili, ako výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotili a z ktorých dôkazov vyplynuli ich skutkové závery.

Iba to, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku nestotožňuje, ešte nemôže zakladať splnenie podmienok prijateľnosti jeho sťažnosti.

Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd iba mechanicky prevzal závery okresného súdu, ústavný súd je toho názoru, že v prípade sťažovateľa nešlo o prípad, v ktorom by krajský súd formalistickým postupom umožnil presadenie zrejmej nespravodlivosti. Krajský súd naopak dôsledne zvažujúc nielen dôvody prvostupňového rozhodnutia, ale aj odvolacie argumenty sťažovateľa, poskytol napokon ochranu žalobcovi pred porušením povinnosti sťažovateľa uhradiť cenu riadne vykonaných prác.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Cob 58/2011-228, č. k. 7 Cob 59/2011-228 a č. k. 7 Cob 60/2011-228 zo 14. decembra 2011 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažnosť sťažovateľa preto odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2012